

Enhed
Handicap

Sagsbehandler
Laura Brogaard
Poulsen/Katrine
Nyborg

Sagsnr.
2016 - 3656

Doknr.
424236

Dato
23-11-2016

Teknisk gennemgang af forslag til lov om ændring af lov om social service (Undersøgelse af effekter, aflåsning af værelser og afdelinger om natten samt oprettelse af særlige isolationsrum m.v.)

Generelt

Serviceovens kapitel 24 a indeholder allerede i dag en række indgrebsmuligheder, som kan anvendes over for borgere med nedsat psykisk funktionsevne, som er anbragt i en boform efter serviceovens § 108 *på baggrund af en strafferetlig afgørelse*. Med lovforslaget foreslås det, at de eksisterende indgrebsmuligheder suppleres med fem yderligere indgrebsmuligheder.

Behovet for yderligere indgrebsmuligheder udspringer for det første af en række konkrete sager, hvor det har vist sig, at de eksisterende indgrebsmuligheder ikke er tilstrækkelige til at forhindre, at de anbragte borgere fortsætter deres kriminelle adfærd fra boformen. Hertil kommer, at den sikrede institution, Kofoedsminde, har efterspurgt yderligere indgrebsmuligheder.

Det er vigtigt at understrege, at de nye muligheder kun kan anvendes over for borgere med mental retardering, der er anbragt på boformen på baggrund af en dom. Målgruppen for de foreslåede indgrebsmuligheder er således den samme som for de eksisterende indgrebsmuligheder. Der er lagt op til, at to af indgrebsmulighederne skal gælde for alle boformer, der huser borgere, der er anbragt på baggrund af en strafferetlig afgørelse - men altså kun over for netop disse borgere -, og at de resterende tre alene skal gælde for den sikrede institution, Kofoedsminde.

Det overordnede formål med lovforslaget er at forebygge og forhindre, at de anbragte borgere begår ny kriminalitet, og at sikkerheden og ordenen på boformen bevares. Det gælder både i forhold til de personer, som en evt. ny kriminalitet går ud over – både uden for boformen, men evt. også de andre beboere på boformen – men også i forhold til den anbragte borger selv. Således er det i den anbragtes interesse, at vedkommende ikke har mulighed for at fortsætte sin kriminelle adfærd og dermed risikere at få yderligere strafferetlige domme. Det bemærkes i den henseende, at behovet blandt andet udspringer af, at borgere, som er anbragt på baggrund af en pædofili-dom, har kunnet fortsætte med at forurette børn via internettet.

Ligesom de eksisterende indgrebsmuligheder hviler lovforslaget på princippet om proportionalitet. Det er således understreget i lovforslaget, at en socialpædagogisk indsats altid skal gå forud for anvendelse af tvangsindgreb, og at tvangsindgreb alene bør anvendes, når det er absolut nødvendigt, og formålet ikke kan nås ved mindre indgribende foranstaltninger.

De indgrebsmuligheder, som eksisterer i dag bygger på samme hensyn. Den vurdering, som personalet på boformerne fremover vil skulle foretage i forhold til de nye indgreb ligger dermed op ad den vurdering, som personalet allerede foretager i dag. De foreslåede indgrebsmuligheder vil være omfattet af reglerne om registrering og indberetning af indgreb, ligesom de eksisterende indgrebsmuligheder er.

Endelig er der tale om kan-bestemmelser, som bostedet kan beslutte at anvende, hvis den socialpædagogiske indsats er utilstrækkelig til at sikre ro og orden og forebygge og forhindre, at de anbragte begår ny kriminalitet.

Udover de omtalte foreslåede indgrebsmuligheder indeholder lovforslaget konsekvensrettelser på børneområdet som følge af vedtagelsen af lov om voksenansvar.

1. Indførelse af mulighed for undersøgelse af, om den anbragte har effekter på sin person

Forslaget

Det foreslås, at den gældende indgrebsmulighed om undersøgelse af den anbragtes opholdsrum og ejendele suppleres af en mulighed for, at der uden retskendelse kan træffes afgørelse om undersøgelse af, hvilke effekter den anbragte har på sin person, når det skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.

Formålet med forslaget

Formålet med denne indgrebsmulighed er at forhindre, at den anbragte dømte opbevarer fx SIM-kort eller knive på sin person. De eksisterende indgrebsmuligheder, hvor der udelukkende kan foretages undersøgelser af den anbragtes opholdsrum, er ikke tilstrækkelige til at sikre sikkerheden og forhindre de anbragte i at begå ny kriminalitet, da personalet ikke kan undersøge, hvilke effekter den anbragte har på sin person.

Baggrund for forslaget

Baggrunden for forslaget er Rambølls evaluering af virkninger af kapitel 24 a i service-loven om fuldbyrdelse af strafferetlige foranstaltninger m.v., som viser, at flere af de interviewede medarbejdere og ledere påpeger, at de oplever nogle begrænsninger ved lovens udformning i forhold til manglende hjemmel til at kropsvisitere borgere. Både medarbejdere og ledere pointerer, at undersøgelsen af en anbragt borgers opholdsrum eller ejendelen i nogle situationer kan være overflødig og nærmest fremstå absurd, når man ikke samtidig har mulighed for at kropsvisitere den anbragte borger. Medarbejderne fortæller, at borgeren i så fald blot kan gemme den genstand, der ledes efter, i sin lomme eller et andet sted på kroppen, uden at personalet kan handle på det. Personalets eneste mulighed er da at tilkalde politiet, men i praksis berettes der på tværs af boformerne og anbringelsesstedet, at det er sjældent at politiet har tid og ressourcer til at komme.

Derudover har Region Sjælland efterspurgt indgrebsmuligheden.

Det foreslås, at indgrebsmuligheden både gælder for sikrede boformer (Kofødsminde) og andre boformer, der huser borgere, som er anbragt på baggrund af en strafferetlig afgørelse – men altså kun specifikt for denne gruppe af borgere. Dette fordi det vurderes, at indgrebsmuligheden vil bidrage til en skærpet sikkerhed på alle disse boformer samt forhindre, at den anbragte kan smugle effekter som fx mobiltelefoner med ind og dermed have mulighed for at fortsætte med at begå kriminalitet.

2. Åbning og kontrol af post til den anbragte

Forslaget

Det foreslås, at den gældende indgrebsmulighed om undersøgelse af den anbragtes opholdsrum og ejendele suppleres af en mulighed for, at der uden retskendelse kan træffes afgørelse om åbning og kontrol af post til den anbragte, når det skønnes nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet.

Formålet med forslaget

Formålet med indgrebsmuligheden er at forhindre, at de anbragte via posten får smuglet fx børnepornografisk materiale ind på en USB-stik, lommeknive eller stoffer ind, der kan true sikkerheden på botilbuddet. De eksisterende indgrebsmuligheder, hvor der udelukkende kan foretages undersøgelser af den anbragtes opholdsrum, er ikke tilstrækkelige til at sikre sikkerheden og forhindre de anbragte i at begå ny kriminalitet, da personalet ikke kan undersøge, hvad den anbragte får tilsendt med posten.

Baggrunden for forslaget

Indgrebsmuligheden foreslås på baggrund af et ønske fra Region Sjælland om, at der indføres hjemmel til undersøgelse af postforsendelser og pakker, der bringes ind på Kofoedsminde, da dette vil skærpe sikkerheden på Kofoedsminde.

Det foreslås, at indgrebsmuligheden også gælder for andre boformer, der huser borgere, som er anbragt på baggrund af en strafferetlig afgørelse – men altså kun specifikt for denne gruppe af borgere, da indgrebsmuligheden også vil bidrage til en skærpet sikkerhed på disse boformer.

3. Undersøgelse og opbevaring af effekter for besøgende på særligt sikrede afdelinger

Forslaget

Det foreslås, at personalet uden retskendelse kan undersøge effekter, der bringes ind af besøgende til anbragte dømte på særligt sikrede afdelinger. Indgreb efter bestemmelsen kan alene foretages ved mistanke om, at den besøgende medbringer effekter, der kan true ordenen eller sikkerheden på botilbuddet eller bruges til at begå ny kriminalitet. Ved mistanke forstås, at personalet har en rimelig grund til at formode, at den besøgende medbringer de netop nævnte effekter. Indgrebsmuligheden skal alene gælde for sikrede boformer, dvs. Kofoedsminde.

Formålet med forslaget

Formålet med indgrebsmuligheden er at forhindre, at besøgende til de anbragte smugler fx elektronisk kommunikationsudstyr ind – og dermed får adgang til nettet – eller stoffer og våben, der kan true sikkerheden på botilbuddet. De eksisterende indgrebsmuligheder, hvor der udelukkende kan foretages undersøgelser af den anbragtes opholdsrum, er ikke tilstrækkelige til at sikre sikkerheden og forhindre de anbragte i at begå ny kriminalitet, da personalet ikke kan undersøge, hvad besøgende medbringer i lommer, tøj, tasker m.v.

Udgangspunktet er, at formålet med indgrebet ikke hensigtsmæssigt kan nås ved mindre indgribende initiativer, for eksempel bør de besøgende få et tilbud om at lade tasker stå i et aflåst rum eller skab under besøget.

Forslaget er en forlængelse af de to foregående indgrebsmuligheder, men forslaget foreslås begrænset til sikrede boformer, dvs. Kofoedsminde, da det er vurderingen, at det er her, udfordringen er størst.

Baggrunden for forslaget

Indgrebsmuligheden foreslås på baggrund af et ønske fra Region Sjælland om, at der indføres hjemmel til undersøgelse af besøgendes tasker og pakker, der bringes ind på Kofoedsminde, da dette vil skærpe sikkerheden på Kofoedsminde.

4. Aflåsning på særligt sikrede afdelinger

Forslaget

Det er allerede i dag muligt at aflåse en anbragt dømt borgers bolig om natten i op til 8 timer i perioden kl. 21.00 – 8.00, hvis der er nærliggende risiko for, at den anbragte ellers vil undvige fra boformen. Med lovforslaget skabes der mulighed for, at denne indgrebsmulighed også kan anvendes af ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, herunder for at forebygge eller forhindre kriminalitet. Indgrebsmuligheden skal alene gælde for sikrede boformer, dvs. Kofoedsminde.

De eksisterende betingelser for at aflåse en borgers bolig om natten videreføres. Det er således en forudsætning, at indgrebet er forsvarligt og ikke indebærer en sundhedsmæssig risiko for den anbragte, og at den anbragte ikke er selvmordstruet. Derudover er det en forudsætning, at den anbragte har tilkaldemuligheder, som den pågældende er i stand til at betjene, og at personalet via disse kan tilkaldes, samt at den anbragte har adgang til toilet og vand, og at der iværksættes jævnlig overvågning i det tidsrum, hvor den pågældende er låst inde.

Formålet med forslaget

Formålet med indgrebet er at begrænse de anbragtes muligheder for at udveksle ulovlige effekter, som fx SIM-kort eller stoffer. Men det kan også modvirke en uhensigtsmæssig døgnrytme, der går ud over de anbragtes livskvalitet og mulighed for bedring. Aflåsning for natten kan således understøtte personalets socialpædagogiske indsats over for de anbragte.

Baggrunden for forslaget

Indgrebsmuligheden foreslås for det første på baggrund af, at Rambølls evaluering af virkninger af kapitel 24 a i serviceloven om fuldbyrdelse af strafferetlige foranstaltninger m.v. viser, at personalet ønsker mulighed for at aflåse vinduer på boformen med det formål at forhindre indlevering af ulovlige genstande. Personalet oplever, at anbragte borgere får leveret ulovlige og uhensigtsmæssige genstande denne vej, og at øvrige beboere såvel som folk uden for boformen leverer stoffer, våben og mobiltelefoner gennem anbragte borgers vinduer.

For det andet foreslås indgrebsmuligheden på baggrund af et ønske fra Region Sjælland om, at der indføres hjemmel til at aflåse beboerværelser om natten for at begrænse beboernes mulighed for at udveksle ulovlige effekter, samt for at skabe en døgnrytme, hvor beboerne får sovet om natten og er udhvilede til de aktiviteter, de deltager i om dagen. Muligheden for at låse til beboernes værelser om natten vurderes således både at skærpe sikkerheden og at bidrage positivt til beboernes livskvalitet.

5. Brug af isolationsrum i forbindelse med særligt sikrede afdelinger

Forslaget

Det foreslås, at der gives mulighed for at placere borgeren i isolationsrum i op til fire timer på særligt sikrede afdelinger (Kofoedsminde), når der er overhængende fare for, at personen vil skade sig selv eller andre.

Isolationen skal være så kortvarig og skånsom som muligt. Det er en forudsætning, at indgrebet er forsvarligt og ikke indebærer en sundhedsmæssig risiko for den anbragte, og at den anbragte ikke er selvmordstruet. Derudover er det en forudsætning, at den anbragte har tilkaldemuligheder fra det særligt afsondrede isolationsrum, som den pågældende er i stand til at betjene, og at personalet via disse kan tilkaldes, samt at den anbragte har adgang til toilet og vand, og at der iværksættes jævnlig overvågning i det tidsrum, hvor den pågældende er låst inde. Indgrebsmuligheden skal alene gælde for sikrede boformer, dvs. Kofoedsminde.

Formålet med forslaget

Formålet med indgrebet er at give udadreagerende beboere en mulighed for at falde til ro i et andet rum end deres eget, hvor der kan være risiko for, at de gør skade på sig selv eller deres ting. Brugen af isolationsrum kan således bidrage til, at den anbragte skærmes mod unødige konflikter med de øvrige beboere og personalet og mod at gøre skade på sig selv eller andre. Det er en betingelse for brug af isolationsrum, at formålet med indgrebet – at sikre at den anbragte ikke gør skade på sig selv eller andre – ikke kan opnås ved mindre indgribende initiativer. Proportionalitetsprincippet er således fortsat gældende.

Baggrunden for forslaget

Indgrebsmuligheden foreslås på baggrund af et ønske fra Region Sjælland om at have mulighed for i særlige situationer at anbringe en beboer i et særligt isolationsrum i en kortere periode.